ఆగస్టు 4, 2009 నాడు డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ బడ్జెట్‌పై అసెంబ్లీలో చేసిన ప్రసంగం

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ :

అధ్యక్షా, తొలుతగా 15వ సారి బడ్జెట్‌ను, 9వ పూర్తి బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టినటువంటి ఆర్థిక మంత్రిగారిని మనసారా అభినందిస్తున్నాను. వారు బడ్జెట్ ప్రసంగంలో చెప్పుకున్నట్లుగా, గత కొద్ది సంవత్సరాలుగా ఓవర్‌డ్రాఫ్ట్ లేకుండా బడ్జెట్‌ను నిర్వహించడం, ఆర్థికంగా సమతుల్యాన్ని పాటించడం ముదావహం. అందుకు నేను వారిని అభినందిస్తున్నాను. ద్రవ్యలోటు ఇంటరెమ్ బడ్జెట్‌లో దాదాపు మూడు శాతం చూపెట్టారు. ఈ బడ్జెట్‌లో ద్రవ్యలోటు నాలుగు శాతానికి పెరిగింది. అయినా మారిన ఆర్థిక పరిస్థితుల్లో ప్రపంచం అంతా వచ్చిన ఆర్థిక మాంద్యంలో, దేశంలో వచ్చిన ఆర్థిక మాంద్యంలో ద్రవ్యలోటును మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు. కాని, రాష్ట్ర ప్రగతి రేటు, ఆర్థిక మంత్రిగారు, వారి ప్రసంగంలో చెబుతూ ప్రపంచమంతా తగ్గిపోయింది కాబట్టి, మనకు కూడా తగ్గిందని చెప్పారు. కాని, ఒక్కసారి లోతుకు వెళ్ళి పరిశీలించండి. ఆర్థిక ప్రగతి 10.60 శాతం నుండి 5.53 శాతానికి తగ్గింది. అంటే మన రాష్ట్రంలో ఆర్థిక ప్రగతి 5.10 శాతం తగ్గింది. ఇదే సమయంలో దేశంలో 9 శాతం ఉన్న ఆర్థిక ప్రగతి 8 శాతానికి తగ్గింది. అంటే 2.2శాతం తగ్గింది. ప్రపంచంలోను, మన దేశంలో నెలకొని వున్న పరిస్థితుల వల్లనే గనుక, ఆర్థిక ప్రగతి తగ్గిన మాట వాస్తవమే అయితే, దేశం మొత్తంలో 2.2 శాతం తగ్గడం ఏమిటి? ఒక్క మన రాష్ట్రంలో 5.10 శాతం తగ్గడం ఏమిటి? ఖచ్చితంగా విధానాలలో, ఈ రాష్ట్రంలో కొన్ని సంవత్సరాలుగా వచ్చిన లోపాల ప్రభావం ఈ రోజు రాష్ట్ర భవిష్యత్ మీద చూపించబడుతోంది. దానిని గుర్తించకపోతే, వంకలు వెతుకుతున్నట్లయితే, ఏదో ఒక కారణం చూపెట్టినట్లయితే, భవిష్యత్తును అంధకారం చేసిన వాళ్లమవుతాం. దయచేసి సహృదయంతో లోతుగా పరిశీలించండి.

ఆర్థిక నిర్వహణ వేరు, మనం పెట్టే ఖర్చుకు వచ్చే ఫలితాలు వేరు. వనరుల వినియోగం వేరు. వ్యవసాయ రంగాన్ని తీసుకుంటే, ఈ ప్రభుత్వం వేలాది కోట్ల రూపాయలను వ్యవసాయ రంగానికి పెట్టిన మాట వాస్తవమే. కాని, ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నా, ఫలితాలు ఏమి వస్తున్నాయి? కేంద్ర ప్రభుత్వం పుణ్యమా అని, గత సంవత్సరం 11,100 కోట్ల రూపాయలు రుణ మాఫీ రూపంలో ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. రుణాలు చెల్లించిన వారికి రు. 5,000 చొప్పున ముఖ్యమంత్రి గారి నిర్ణయం మేరకు ఋణ మాఫీ చేయడం వల్ల 1800 కోట్లు భారం పడింది. అంటే రు. 13,000 కోట్లు రుణాలు ప్రత్యక్షంగా రైతులకు డబ్బులు ఇచ్చారు. అలాగే వ్యవసాయ సబ్సిడీ క్రింద ఉచితంగా విద్యుత్ ఇచ్చారు. తర్వాత ఇతర ఇన్‌పుట్స్ ఇచ్చారు. వర్షాలు బాగా పడ్డాయి. దిగుబడి కూడా రికార్డ్ అన్నారు. కాని, వ్యవసాయ రంగంలో ప్రగతి 2.2 శాతం. అందులో అసలు వ్యవసాయం ప్రగతి 0.10 శాతం. అంటే అసలు వ్యవసాయంలో ఏ మాత్రం ప్రగతి సాధించలేదనే చెప్పాలి. కేవలం పశుపోషణలో 6 శాతం పైగా ప్రగతి వల్ల వ్యవసాయంలో 2 శాతం ప్రగతిని చూపెడుతున్నారు. అంటే పెట్టే ఖర్చుకు, వచ్చే ఫలితాలకు మధ్య ఏ మాత్రం సంబంధం లేకుండా పోయింది. ఈ అంశానికి ప్రభుత్వం వారి సమాధానం షార్ట్‌కట్. తెలుగులో అడ్డదారులు అంటే అన్‌పార్లమెంటరీ పదజాలం అవుతుందేమో కాని ఇంగ్లీష్‌లో షార్ట్‌కట్. సహకార వ్యవసాయం చేస్తే పరిష్కారం వచ్చేస్తుందని వారు అనుకుంటున్నారు. సమస్య ఒకటి, పరిష్కారం మరొకటి. " వృష్ఠతాళనాదంత భంగః'' అంటే మనకు పంటి నొప్పి వస్తే, వీపు చాచి తంతే పంటి నొప్పి పోదు. పంటినొప్పికి పంటి వైద్యమే చేయాలి. క్లిష్టమైన సమస్యలకు లోతైన పరిశీలన లేకుండా, పై పైన పూతలు పూస్తే లాభం లేదు.

కొన్ని రంగాలలో అపరిమితంగా వ్యయం పెరిగిపోతున్నది. అధికార పక్షం వారు రుణాల కన్నా ఆస్తులు ఎక్కువ అని చెప్పుకున్నారు. వారిని అభినందిస్తున్నాం. శైలజానాథ్ గారు ఆ అంశం గురించి మళ్ళీ, మళ్ళీ ప్రస్తావించారు. కాని, ఆస్తులు కేవలం తెల్ల ఏనుగులు అయినట్లయితే, వాటి వల్ల ఫలితం లేకపోతే, వాపును బలంగా భావించినట్లే అవుతుంది. ఇంటెరిమ్ బడ్జెట్‌లో 1,10,00,000 ఎకరాలు కొత్తగా సాగులోకి రావడం కోసం 1,51,000 కోట్ల రూపాయలను చూపెట్టారు. అదే 5 నెలలు అయ్యేసరికి 1,00,00,000 ఎకరాలకు (పది లక్షల ఎకరాలు తగ్గిపోయింది.) ఖర్చు 1,76,000 కోట్లు. అంటే 25,000 కోట్ల ఖర్చు పెరిగింది. మరి ఈ మంత్రం ఏమిటో జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకోమనండి. 10,00,000 ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చే భూమి తగ్గిపోగా, ఐదు నెలల్లో 25,000 కోట్ల రూపాయల ఖర్చు పెరిగిపోయింది.

జలయజ్ఞాన్ని నేను పూర్తిగా సమర్థించే వాడిని. నా జీవితం మొత్తంలో కూడా, నేను చేసిన పనుల్లో ముఖ్యమైనవి ఏమైనా ఉంటే, అది ప్రతి నీటి చుక్క కూడా సద్వినియోగం కావాలని పోరాడటమే. కాబట్టి జలయజ్ఞానికి నేను వ్యతిరేకం కాదు. కాని, పెట్టే ఖర్చు ఏమిటి? వచ్చే ఫలితం ఏమిటి? వ్యవసాయం రంగం వల్ల ఫలితాలు రాకుండా, ఖర్చు మాత్రమే పెట్టి ఫలితాలు లేకుండా ఉన్నట్లయితే ఈ రాష్ట్ర ప్రజల్ని రుణగ్రస్తులను చేయడమే మన లక్ష్యమయితే, అది సరయిన ఆర్థిక నిర్వహణ కాదు. కేవలం ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ లేకుండా ఉన్నంత మాత్రన సరైన యాజమాన్యం కాదు. వనరుల వినియోగాన్ని లోతుగా పరిశీలించకపోతే, తాత్కాలిక లబ్ది కోసం భవిష్యత్తును సమాధి చేసినట్లయితే, వచ్చే తరం మనల్ని క్షమించదు. అసంబద్ధమైన పథకాలతో, రాష్ట్ర భవిష్యత్తును అంధకారం చేస్తున్నారు. ఎత్తిపోతల పథకాల కోసం కనీసం 6,000 మెగా వాట్ల నుంచి 10,000 మెగా వాట్ల విద్యుత్ కావాలి. గౌరవ సభ్యులు అక్బరుద్దీన్ ఆ విషయాన్ని ప్రస్తావించారు. ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ఏ రకంగా నిర్వహిస్తాం? ఎంత ఖర్చు అవుతుంది ? నీటిని పంప్ చేయడానికి, పెట్టిన పెట్టుబడులపై వడ్డీలు కట్టడానికి, పంపింగ్ మిషన్ల నిర్వహణ కోసం ఎకరానికి ప్రతి సంవత్సరం నిర్వహణ ఖర్చే రు. 40,000 నుంచి రు. 50,000 అయితే, రాష్ట్ర భవిష్యత్తు ఏ రకంగా బాగుంటుంది? వ్యవసాయం ఏ రకంగా గిట్టుబాటు అవుతుంది? వాపును బలపుగా భావిస్తున్నామని అందుకే నేను మళ్లీ చెపుతున్నాను. పదుల, వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే రాష్ట్రం బాగుపడుతుందని భ్రమను కల్పిస్తున్నాం. భ్రమలో మునుగుతున్నాం. పర్యవసానంగా రోశయ్య గారు చూపెట్టిన బడ్జెట్‌లోనే, గత సంవత్సరం 2,385 కోట్ల రూపాయల విద్యుత్ సబ్సిడీ ఉండగా, ఈ సంవత్సరం సబ్సిడీ 6,040 కోట్ల రూపాయల సబ్సిడీ చూపించవలసి వచ్చింది. విద్యుత్ వ్యవస్థ నిర్వహణ ఈ విధంగానే ఉన్నట్లయితే, ఈ రకంగానే విద్యుత్‌ను వృధా చేస్తున్నట్లయితే, ఈ రకంగానే ఉత్పత్తి అయ్యే విద్యుత్ కన్నా విద్యుత్ వినియోగం ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత ఈ రాష్ట్రానికి ప్రతి సంవత్సరం 15,000 కోట్ల రూపాయల విద్యుత్ సబ్సిడీ అవుతుంది. అధ్యక్షా, ఈ మాటను జాగ్రత్తగా రికార్డు చేయండి. 6,000 నుండి 10,000 మెగావాట్లు కనుక వ్యవసాయ రంగంలో కేవలం లిఫ్టింగ్ కోసం అదనంగా కేటాయించినట్లయితే, 15,000 కోట్ల ఖర్చుతో కూడా సబ్సిడీ ఆగదు. అంటే, ఈ శాసనసభా కాలంలో ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్తును సమాధి చేసిన వారమవుతాం. ఈ విషయాన్ని నేను నిండు మనసుతో చెబుతున్నాను. ద్వేషంతో కాదు, మాలిన్యంతో కాదు, లోతుకు వెళ్లండి. భవిష్యత్తును గురించి ఆలోచించండి. అసంబద్ధమయిన పథకాలు కట్టిపెట్టండి. విద్యుత్ రంగాన్ని బాగు చేయండి. విద్యుత్ పంపిణీ చేపట్టండి. గుజరాత్ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ పంపిణీని బాగు చేయడం వల్ల, గ్రామాల్లో 24 గంటలూ విద్యుత్‌ను ఇస్తున్నారు. విద్యుత్ పంపిణీ కారణంగా, గ్రామాల నుండి పట్టణాలకు వలసలు 30 శాతం తగ్గిపోయాయి.

మన రాష్ట్రంలో, ఒక్క గ్రామంలో కూడా ఈ రోజు 24 గంటల పాటు విద్యుత్ వచ్చే గ్రామాల్లేవు. అంటే మనం ఏమి చేస్తున్నాం అని అడుగుతున్నాను. ఇది ఇలా ఉండగా, హిందూజా పథకాన్ని చేపడుతున్నారు. costplus basis పై అనుకొంటున్నాము. ప్రభుత్వం ఇంత వరకు వివరాలు చెప్పలేదు. పాత పద్ధతుల్లో, నష్టపోయే పద్ధతుల్లో, భవిష్యత్ ఇంధన వినియోగం కోసం రాష్ట్రంలో 'గ్యాస్ గ్రిడ్' ఇంత వరకు లేదు. దాని గురించి మాటలు సాగుతున్నాయి. గుజరాత్‌లో చూస్తే, రాష్ట్రమంతటా ఏడు పైప్‌లైన్స్ వేసి గ్రిడ్‌ని ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. మన రాష్ట్రంలో విశాఖ నుండి కొండపల్లి వరకు ఒకే ఒక్క పైప్ లైన్ వచ్చింది. మరొకటి వారు వేయబోతున్నారు. రాష్ట్రం నుండి బొంబాయి వరకు తీసుకువెళ్లాలి కాబట్టి, ఆకాశంలో నుండి గ్యాస్ తీసుకువెళ్లలేరు కాబట్టి వారు వేస్తున్నారు. ఈ రాష్ట్ర అవసరాల కోసం పనికివచ్చే ఇంధన, విద్యుత్ రంగంలో ఏ మాత్రం ముందుచూపు కానీ, నూతన అవగాహన గానీ మీకు లేదు. బడ్జెట్‌లో దానికి సంబంధించిన కేటాయింపులు లేవు.

'విద్య' విషయానికి వస్తే, విద్య, ఆరోగ్య విషయంలో ప్రభుత్వంది ఒక పంథా కనిపిస్తోంది. ఇంటెరిమ్ బడ్జెట్‌లో పాఠశాల విద్య కోసం రూ. 9047 కోట్లు చూపించారు. ఈ బడ్జెట్‌లో రూ. 8400 కోట్లకు తగ్గించారు. అదే సమయంలో రూ. 2300 కోట్లు ఉన్న 'ఉన్నత విద్య' బడ్జెట్‌ని రూ. 2700 కోట్లకు పెంచారు. అంటే ప్రాధాన్యం ఏమౌతుందో చూడండి. 89 లక్షల మంది పిల్లలు రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో చదువుతున్నారు. ఒకపక్క స్కూల్స్‌లో మౌలిక వసతులు లేకపోయినా, ఎన్నో స్కూళ్లలో పాఠశాలల్లో గదులు లేకపోయినా, మూత్ర విసర్జనకు టాయ్‌లెట్స్ లేకపోయినా, మంచినీళ్ళు లేకపోయినా... వీటికి నిధుల కొరత ఉంది. పోనీ కొన్ని చోట్ల అవన్నీ ఉన్నాయని అనుకొన్నా... అవి లేకపోయినా కనీసం చదువు వస్తుందని అనుకొన్నా... చదువు మాత్రం లేకుండా పోతోంది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పాఠశాల పిల్లల కోసం ఈ రాష్ట్ర ప్రజలు కట్టే పన్నుల నుండి తలసరి పదివేల రూపాయలను ఖర్చు చేస్తోంది. పాఠశాలల్లో ఫలితాలు ఎంత దారుణంగా ఉన్నాయో, మీకు, నాకు అందరికీ తెలుసు. పోనీ విద్య అందుతోందని అనుకొన్నా ప్రతిసారి ఏమీ జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం ఆత్మరక్షణలో పడితే వెంటనే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వహయాంలో

ఇంతకంటే అధ్వాన్నంగా చేశారు కదా అని చెపుతారు. 'మీకు తెలుగుదేశం పార్టీ పరిపాలన బెంచ్ మార్కా? అని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గార్ని అడుగుతున్నాను. నేడు ప్రజలు మీరు మంచి పాలన అందిస్తారని మీకు ఓటు వేసి గెలిపించారు. ఎంతసేపటికి అవతల వారి లోపాలను చూపించి, వారిని ఎకసెక్కాలు చేసి, దానితో మేము బాగా చేశామని అనుకొంటే ప్రమాదమని మనవి చేస్తున్నాను. ఒకసారి దేశంలోని, రాష్ట్రంలోని పరిస్థితి చూడండి. ప్రతి సంవత్సరం 16 లక్షల మంది పిల్లలు ఈ రాష్ట్రంలో పుడుతున్నారు. ఈ ఆర్థిక సంవత్సర కాలంలో పుట్టే పిల్లలు 16 లక్షల మంది. వారిలో 90 వేల మంది ఏడాది తిరగక ముందే చనిపోతున్నారు. 40 శాతం మంది... ఈ 16 లక్షల మందిలో లేక మిగిలిన 15 లక్షల మందిలో, ఆరు లక్షల మంది పై చిలుకు కేవలం పౌష్టికాహారం లేక, వారిలో ఎదుగుదల ఆగిపోతోంది ఈ రాష్ట్రంలో అని మనవి చేస్తున్నాను. 60శాతం మంది స్కూల్స్‌కి వెళ్లినా, నూటికి 96 మంది స్కూల్స్‌కి వెళుతున్నట్లు చూపించినా, 40 శాతం మంది చదువును కూడా చదవలేరు. ఎటువంటి సమాజాన్ని మనం ఊహిస్తున్నాము. అవతల పార్టీ వారిని తిట్టి, వారి కంటే బాగా చేస్తున్నామని చెప్పుకోడానికా? ఈ సమాజాన్ని మొత్తం మార్చడానికా? ఎంత కాలం మరుగున పడి, ఎంత కాలం ఉన్న చోటే ఉంటామని అడుగుతున్నాను.

విద్యని ఏమి చేస్తున్నాము. కార్పోరేట్ కళాశాలలకు పిల్లల్ని పంపి ఫీజురీఇంబర్స్ చేసినట్లయితే విద్య విషయంలో అంతా బాగా జరిగిందని అనుకొంటున్నాము. కాన్సెప్ట్ స్కూల్ పెడితే అంతా బాగా జరిగిందని అనుకొంటున్నాము. మళ్లీ షార్ట్‌కట్. మళ్లీ అడ్డదార్లు. జాతి ప్రగతి కోసం దీర్ఘకాలం పథకాలు వేసే ఓపిక లేక... నైపుణ్యం ఉందో లేదో నాకు తెలియదు.... సంకల్పం లేక అడ్డదారులతో మనం ఏదో రకంగా అభివృద్ధిగా చూపిస్తున్నాము. మళ్లీ వాపుని బలుపుగా అనుకొంటున్నాము.

ఆరోగ్యం విషయానికి వస్తే, ఆరోగ్యశ్రీ విషయం మళ్లీ మళ్లీ ప్రస్తావనకు వచ్చింది. 60వ నేషనల్ శ్యాంపుల్ సర్వేకి చెందిన గణాంకాల గురించి చెపుతాను. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రతి రోజు ఒక లక్ష పదివేల మంది జబ్బు చేసి డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్లే శక్తి లేక ఇంట్లోనే మౌనంగా కన్నీళ్లు కారుస్తూ పడుకొంటున్నారు. మీరు 1100 మందికి ఆపరేషన్స్ చేయిస్తున్నారు. సోదరా, మిగతా ఒక లక్షా 9వేల మంది సంగతి ఏమిటని అడుతున్నాను. ఆరోగ్యం అందక బాధపడుతున్న వారి గురించే చెపుతున్నాను. అనారోగ్యంగా ఉన్న వారు ఏదో రకంగా ప్రైవేటు, ప్రభుత్వ డబ్బుతో ఆసుపత్రులకు వెళుతున్నా, మిగతా వారు ఉన్నారు. ఆసుపత్రికి వెళ్లే శక్తి లేక ఇంట్లో పడుకుంటున్న వారు రోజుకి లక్షా పదివేల మంది ఉన్నారని తెలియజేస్తున్నాను. 11 వందల మందికి ఆపరేషన్స్ చేస్తే, రోజుకు మూడున్నర కోట్ల రూపాయలు ఖర్చౌతుంది. ఇంటీరియం బడ్జెట్‌లో రూ. 625 కోట్లు చూపించి ఈనాడు ఆరోగ్య శ్రీ పథకానికి రూ. 925 కోట్లు చూపించారు. రోశయ్య గారి లెక్కల ప్రకారమే ఈ ఏడాది రూ. 1260 కోట్లు ఔతుంది. వచ్చే ఐదు, ఆరు సంవత్సరాల కాలంలో ఆరోగ్యశ్రీ ఖర్చు ఇలానే వెళితే ప్రజలకు ఆరోగ్యం అందకుండా మీకు కనీసం ఐదువేల కోట్లు సంవత్సరానికి ఖర్చౌతుంది. అంటే మీకు ఖర్చు ఎక్కువ ఫలితం తక్కువ అని తెలియజేస్తున్నాను.

మద్యం విషయాన్ని సోదరుడు కిషన్ రెడ్డి గారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. వారి అభిప్రాయాన్ని కొంత సవరిస్తాను. బడ్జెట్‌లో కనిపించే అంకెలు కేవలం పై పైనే కనిపించేవి. కొంచెం లోతుగా పరిశీలిస్తే, గత సంవత్సరం కేవలం మద్యం త్రాగుడు పై ప్రభుత్వానికి అన్ని రూపాల్లో వచ్చిన ఆదాయం రూ. 10,500 కోట్లు, గౌరవ సభ్యుడు కిషన్‌రెడ్డి గారు, ఇతర పెద్దలు మాట్లాడుతూ, రూ. 4800 కోట్లు అని చూపించారు. వాస్తవానికిఎక్సైజ్ క్రింద రూ.5700 కోట్లు వచ్చింది. దానిపై అమ్మకం పన్ను ఇతరమైనవి లెక్క వేస్తే రూ. 10500 కోట్లు. అంటే, రూ. 15 వేల కోట్ల నుండి 16 వేల కోట్ల రూపాయల వరకు రాష్ట్రంలో పేద ప్రజలు త్రాగారు. ఇల్లిసిట్ లిక్కర్ కాకుండా, కల్తీ కల్లు కాకుండా, ఈ ఏడాది ఎక్సైజ్ ఆదాయం రూ. 6200 కోట్లుగా చూపిస్తున్నారు. అంటే ఆదాయం అంతా కలిపితే 12 వేల కోట్లకు వెళుతుంది. అంతా కలిపితే 18 వేల కోట్లు త్రాగుతారు. 70 నుండి 80 లక్షల కుటుంబాలు నాశనమౌతాయి. అంటే బెల్టుషాప్స్‌ని త్రాగించడాన్ని ఒక ఉద్యమ రూపంలో రాష్ట్రమంతా తీసుకువెళ్లడానికి ఈ బడ్జెట్ కంకణం కట్టుకొన్నట్లు కనిపిస్తోంది. ఇవన్నీ బాగానే ఉన్నాయి? ఏమి చేయాలి. నేను ఎక్కడా అనుచితమైన అన్యాయమైన విమర్శలు చేయలేదు. నేను చెప్పే లెక్కలు తప్పు కాదు. నేషనల్ శ్యాంపుల్ సర్వే. 60వ సర్వేలో ఈ వివరాలు ఉన్నాయి. కేవలం వనరులను ఖర్చు చేయడమే ఫలితం అనుకొంటే చాలా పొరపాటు. వాపును బలుపు అనుకుంటే పొరపాటు. మొట్టమొదట చూడాల్సింది, పథకాల ఖర్చు ఏమిటి? వాటి ఫలితం ఏమిటి? ఈ ఎత్తిపోతల పథకాలు రాష్ట్రంలో రైతులకి పనికి వస్తాయా? ప్రత్యామ్నాయంగా అంత కంటే నీటి వనరులు ఇచ్చి ఎక్కువ మంది రైతులకు న్యాయం చేసి, ఖర్చు తగ్గించే పథకాలు ఉన్నాయా అన్న పరిశీలన చేయాలి. అది జరగడం లేదు. విద్యుత్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ మేనేజ్‌మెంట్ కావాలి. మేము ఎంత ఖర్చు చేస్తామన్నా అప్పు పాపం పెరిగినట్లు పెరుగుతోంది. ఈ రాష్ట్రం ఆర్థికంగా దివాళా తీస్తుంది. కాబట్టి మొట్ట మొదట చర్యగా మీరు వృధాని

అరికట్టాలి. రెండవది, మన పథకాల్లో ప్రాధామ్యాలు ఉండాలి. ఏ విధంగా అయినా డబ్బు ఖర్చు చేస్తే చాలదు. ఆరోగ్యశ్రీ వివరాలు చెప్పాను. పాఠశాల విద్య ఏమౌతుందో మనకు తెలుసు పాఠశాలలో ఏమౌతుందో మనందరికి తెలుసు. ఈ పాఠశాల విద్యను బాగుచేయడానికి తలసరి పదివేలు ఖర్చు చేస్తుంటే ఫలితాలు రావడానికి వనరులు లేని చోట అదనంగా వనరులు కేటాయించడానికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత ఇవ్వండి. మనం పెట్టే ఖర్చుకి మంచి ఫలితాలు వచ్చే ఏర్పాట్లు చేయండి. అధికారాన్ని వికేంద్రీకరించండి. వనరులను ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామం, ఏ వార్డుకి ఆ వార్డు ఇచ్చేయండి. తలసరి వెయ్యి రూపాయలను ఇవ్వండి.

రూ.1లక్షా 3 వేల కోట్లు మీ బడ్జెట్ ఉంటే మేము దానిలో కోరుతున్నది రూ. 8వేల కోట్లు మాత్రమే. అదనంగా కాదు. మీరు చేసే పనులు వారికి అప్పగించండి. ఆ డబ్బు వారికి ఇవ్వండి. ఈ వేళ పెద్దలు చెప్పారు. రాజీవ్‌గాంధీని కాని, రాహుల్‌గాంధీని గాని వుటంకిస్తూ, మీరు సరిగ్గా చేస్తే ఈ డబ్బు మూడు రెట్లు ఫలితాలను ఇస్తుంది. ఎందుకంటే ఈ డబ్బు వృధాగా పోతుంది.

ఇందాకే ఆరోగ్యశ్రీ గురించి మాట్లాడుకున్నాం. గత బడ్జెట్‌కు సంబంధించి మాట్లాడుకున్నాం. పాల్ క్రుగ్‌మన్‌ని ఇంటెరిం బడ్జెట్‌లో ఉదహరించారు. అదే క్రుగ్‌మన్ చెప్పారు. మనకు కావలసింది యూనివర్శల్ కేర్, క్వాలిటీ, కాస్ట్‌కంట్రోల్. ఎంత ఖర్చయిన పెడతాయి. యూనివర్శల్ కవరేజ్ అక్కర్లేదు అనుకుంటే క్వాలిటీ ఎలా వున్నా ఫర్వాలేదు అనుకుంటే ఇప్పుడు చెప్పింది అద్భుతం అవుతుంది. అదికాదు అనుకుంటే మీరు ఎవర్ని ఉదహరిస్తున్నారో, వారు ఏం చెబుతున్నారో ఒకసారి లోతుగా తెలుసుకోండి.

పర్‌కాపిటా గ్రాంట్లు ఇవ్వండి. అధికారాన్ని ప్రజల చేతికి ఇవ్వండి. అన్నింటిని మించి అవినీతిని అంతం చేయడం కోసం కంకణం కట్టుకోండి. అవినీతిని గురించి మళ్ళీ మళ్ళీ ప్రస్తావన వస్తోంది. దానిని అంతం చేయడం కోసం అందరు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్త పరుస్తున్నారు. సంకల్పానికి సంతోషం, మాటలతో గాకుండా చేతలతో అంతం చేయండి. ఖచ్చితంగా ఈ దేశం, రాష్ట్రం కొంత ఆర్థికంగా మాంద్యం లో ఉన్న మాట వాస్తవం. దానికి ప్రజలు కొంత మూల్యాన్ని చెల్లించాలి. ప్రతిదానికి అన్యాయంగా విమర్శించడం ధర్మం కాదు. కాని అదే సమయంలో ఆర్థిక నిర్వహణలో, వనరుల వినియోగంలో దూరదృష్టి, విచక్షణ, సంకల్పబలం, మన బిడ్డల భవిష్యత్తు పట్ల మమకారం లేకపోయినట్లైతే, ఊరికే వీళ్లను వాళ్ళు, వాళ్ళను వీళ్లు ఆడిపోసుకోవడం తప్ప బిడ్డల భవిష్యత్తు బాగుపడదు.

సంస్కృతంలో ఒక శ్లోకం ఉన్నది. 'సంకల్ప పరిమితం దృశ్యం' ఎలాంటి సమాజాన్ని ఊహిస్తున్నాం. 62 ఏళ్లుగా కొనసాగిన సమాజమే మళ్లీ కొనసాగాలా? ఇప్పటికీ మన దేశానికి స్వాతంత్ర్య వచ్చిన నాటి కంటే ఎక్కువ పేదలున్నా, ఎక్కువ మంది అనారోగ్యంతో మగ్గుతున్నా, ఎక్కువ మంది నిరక్షరాస్యులున్నా దీనినే ఇంకా కొనసాగిస్తూ, ఇది బాగుందని తృప్తిపడాలా? గౌరవ మంత్రిగారు ఒకరు ఒకసారి నాపైన చాలా కోపం తెచ్చుకున్నారు. 'ఏమండీ మీరు వస్తే అంత బాగుపడుతుంది అనుకుంటున్నారా' అని మీరూ - నేనూ అని కాదు. ఖచ్చితంగా మనం చాలా రంగాలలో విఫలం చెందాం. చేసిన తప్పులనే మళ్లీ మళ్లీ చేస్తూ వుండి, తప్పుదారినే మళ్లీ మళ్లీ వుండి మరింత వేగంగా నడిచాం, దానికి ఎక్కువగా వనరులు పెట్టాం, దానికి ఇంధనాన్ని బాగా పెట్టాం అనుకుంటే మరింత ఊబిలోకి కూరుకుపోతాం తప్ప పరిష్కారంలోకి రాము. 'సంకల్ప పరిమిత దృశ్యం' ఎలాంటి సంకల్పం మనకు ఉన్నది? ఎలాంటి సమాజాన్ని మనం ఊహిస్తున్నాం? దానికి ఈ బడ్జెట్ ప్రభుత్వ విధానాలు ప్రతీకలు కావాలి. ఇప్పటికైనా సరే మించిపోయింది లేదు. అందరం కలిసి విధానాలలోనూ, ఆర్థిక విధానాలలోనూ, బడ్జెట్ కేటాయింపులలో ఆ మార్పులను తీసుకువచ్చే రాష్ట్ర భవిష్యత్తుకు, మన బిడ్డల భవిష్యత్తుకూ సోపానాలు వేస్తారని ఆశిస్తూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు నమస్కారాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.